

בש"פ 8262/18 - מחמד אבו קרינאת נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 8262/18

לפני: כבוד השופט ד' מינץ

העורר: מחמד אבו קרינאת

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בבאר שבע
(השופט נ' אבו טהה) בתמ"ת 15835-10-18 מיום
15.11.2018

תאריך הישיבה: כ"א בכסלו התשע"ט (29.11.18)

בשם העורר: עו"ד מוטי יוסף

בשם המשיבה: עו"ד אפרת גולדשטיין

החלטה

לפני ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בבאר-שבע (כב' השופט נ' אבו טהה) מיום 15.11.2018 במ"ת 15835-10-18, במסגרתה הורה בית המשפט על מעצרו של העורר עד תום ההליכים המשפטיים נגדו.

הרקע לערר

עמוד 1

1. נגד העורר הוגש ביום 8.10.2018 כתב אישום המייחס לו עבירות של החזקת סם מסוכן וייצור, הכנה והפקה של סם מסוכן. על פי עובדות כתב האישום, העורר גידל והחזיק בתוך הדיר הסמוך לביתו (להלן: הדיר) סם מסוג קנבוס בכמות מסחרית. לצורך גידול הסם המסוכן התקין העורר מערכת השקיה, דישן את הצמחים וגידר את הדיר. ביום 3.10.2018, בעת חיפוש שהתבצע בדיר, נתפסו ברשות העורר כ-330 שתילים במשקל 169.5 ק"ג חומר צמחי מסוג קנבוס.

2. בד בבד עם הגשת כתב האישום הגישה המשיבה בקשה לעצור את העורר עד תום ההליכים המשפטיים נגדו. בהיעדר מחלוקת בדבר קיומן של ראיות לכאורה וקיומה של עילת מעצר, הופנה העורר לקבלת תסקיר מעצר מאת שירות המבחן. מהתסקיר עלה כי העורר כבן 40, נשוי בשנית ונעדר עבר פלילי. בבסיס מעצרו מצוקה כלכלית בה היה נתון על רקע גירושיו. שירות המבחן התרשם כי מדובר באדם בעל יכולות תקשורתיות אשר ניהל אורח חיים נורמטיבי. לצד זאת, נמצא כי קיים פער לא ברור בין אורחות חייו לבין חומרת המעשים המיוחסים לו, וכי קיימת רמת סיכון להישנות התנהגות עוברת חוק בתחום עבירות הסמים. חרף האמור, שירות המבחן המליץ על שחרורו של העורר למעצר בית מלא בבית גיסיו תוך הטלת צו פיקוח מעצרים למשך חצי שנה, נוכח התרשמותו כי ביצע את המעשים המיוחסים לו בעקבות משבר אישי ולא על רקע דפוסים עברייניים, ונוכח התרשמותו החיובית מהמפקחים שהוצעו.

3. ביום 15.11.2018 הורה בית המשפט המחוזי על מעצרו של העורר עד תום ההליכים המשפטיים נגדו. בית המשפט עמד על החומרה הטמונה בעבירות המיוחסות לעורר ועל המסוכנות הגלומה בהן, ועל כך שהן בוצעו לאחר תכנון מוקדם, רכישת ציוד והשקעה כספית בהיקף מסחרי. בית המשפט גם קבע כי במעשי העורר טמונה בעייתיות רבה הנובעת מחומרתם מחד גיסא, וממודעותו לאיסור הפלילי שבהם מאידך גיסא. על כן, חרף המלצת שירות המבחן ולמרות שהעורר נעדר עבר פלילי, קבע בית המשפט כי אין מקום לסטות מן הכלל לפיו נאשם בעבירות המיוחסות לעורר לא ישוחרר לחלופת מעצר. מכאן הערר.

4. לטענת העורר, שגה בית המשפט עת התעלם מהמלצת שירות המבחן, כמו גם מהעובדה שהוא נעדר עבר פלילי ושנטל אחריות על מעשיו. העורר ניהל אורח חיים נורמטיבי עד למעצרו. שירות המבחן אף התרשם שחויית המעצר בגילו מהווה אירוע מרתיע, אך בית המשפט לא לקח זאת בחשבון. כמו כן, המפקחים שהוצעו נמצאו ראויים וסמכותיים, ומכאן שמדובר בחלופה ראויה שהיה מקום להעביר את העורר אליה. העורר אף הציע לקיים בדיקת היתכנות למעצרו בפיקוח אלקטרוני אך בית המשפט התעלם מהצעתו. לגישת העורר, בהתאם למאפייניו האישיים ובהתאם לפסיקת בית משפט זה, עניינו נמנה על המקרים החריגים המצדיקים שחרור לחלופת מעצר, שכן חזקת המסוכנות נסתרה.

5. מנגד, המשיבה סמכה את ידה על החלטת בית המשפט המחוזי. נטען כי העבירות המיוחסות לעורר מקימות חזקת מסוכנות סטטוטורית שלא נסתרה. העורר גידל כמות מסחרית של סמים תוך שנקט בפעולות אקטיביות שכללו התקנת מערכת השקיה, גידול וגידור, והדבר מלמד על מעורבות עמוקה והתנהלות מתוחכמת. כמו כן, מדובר בפעילות שבה הוא עוסק מזה כשנתיים, ושירות המבחן לא מצא הסבר לשאלה מה הביא אותו לפעול כך. גם לא ברור מהי מידת מעורבותו של העורר עם החברה העבריינית, מנין השיג את המימון עבור בניית מערך גידול הסם ובמי הסתייע כדי ליצור אותו. בנסיבות אלה, בהן רב הנסתר על הגלוי, לא ניתן לתת בעורר אמון, ועניינו בוודאי לא נופל לגדר המקרים החריגים המאפשרים להורות על חלופת מעצר בעבירות מעין אלו.

6. לאחר שעיינתי בערר ולאחר ששמעתי את טענות הצדדים, הגעתי לכלל מסקנה כי דין הערר להידחות.
7. סעיף 21(א)(1)(ג)(3) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 קובע כי עבירות של ייצור, הכנה והפקה של סמים מסוכנים מקימות חזקת מסוכנות סטטוטורית (ראו גם: בש"פ 7902/18 עמר נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (14.11.2018); בש"פ 4457/18 אלסייד נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (14.6.2018)). עבירות מעין אלו מחייבות ככלל מעצר של הנאשם בהן עד תום ההליכים המשפטיים נגדו (ראו למשל: בש"פ 3147/18 חמיאס נ' מדינת ישראל, פסקה 16 (9.5.2018); בש"פ 2962/18 לוק נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (26.4.2018)). הטעמים לכך הם המסוכנות הרבה לשלום הציבור הנשקפת מהנאשם, וכן החשש שהוא יבצע עבירות דומות גם כאשר יימצא בחלופת מעצר (ראו: בש"פ 8585/15 בן לולו נ' מדינת ישראל, פסקה 5 (23.12.2015); בש"פ 3702/15 ברק נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (3.6.2015)).
8. לצד הכלל האמור הכיר בית משפט זה במקרים חריגים שבהם ניתן יהיה להורות על חלופת מעצר בעבירות אלה, אולם זאת, על פי רוב, כאשר גילו של הנאשם צעיר, עברו הפלילי נקי ומעורבותו בעבירות היא מצומצמת בלבד (ראו למשל: בש"פ 7283/16 אלמגור נ' מדינת ישראל, פסקה 11 (27.9.2016); בש"פ 8155/15 קלר נ' מדינת ישראל, פסקה 11 (9.12.2015)). המקרה שלפני אינו נכנס לגדרם של מקרים חריגים אלו. הגם שעברו הפלילי של העורר נקי, כתב האישום מייחס לו מעורבות ישירה ובלעדית בגידול כמות גדולה ביותר של סם מסוכן. כאמור, העורר הקים והפעיל בעצמו מערך גינון נרחב וגידל כמות מסחרית של סם - 330 שתילים במשקל של 169.5 ק"ג חומר צמחי מסוג קנבוס.
9. אכן, שירות המבחן בא בהמלצה לשחרר את העורר לחלופת מעצר. ברם, כידוע, תסקיר המעצר משמש אך ככלי עזר לבית המשפט והמלצת שירות המבחן אינה מחייבת (ראו למשל: בש"פ 740/17 סיבג נ' מדינת ישראל, פסקה 11 (26.1.2017); בש"פ 9433/16 אלאטרש נ' מדינת ישראל, פסקה 6 (18.12.2016)). בעניינינו, בשים לב לאמור לעיל ולכך שבתסקיר עצמו צוין כי קיימת רמת סיכון מצד העורר להישנות התנהגות עוברת חוק בתחום עבירות הסמים, לא נפל פגם בהחלטת בית המשפט לסטות מהמלצת שירות המבחן ולהורות על מעצרו של העורר עד תום ההליכים המשפטיים נגדו.

הערר נדחה אפוא.

ניתנה היום, כ"ו בכסלו התשע"ט (4.12.2018).

שׁוֹפֵט